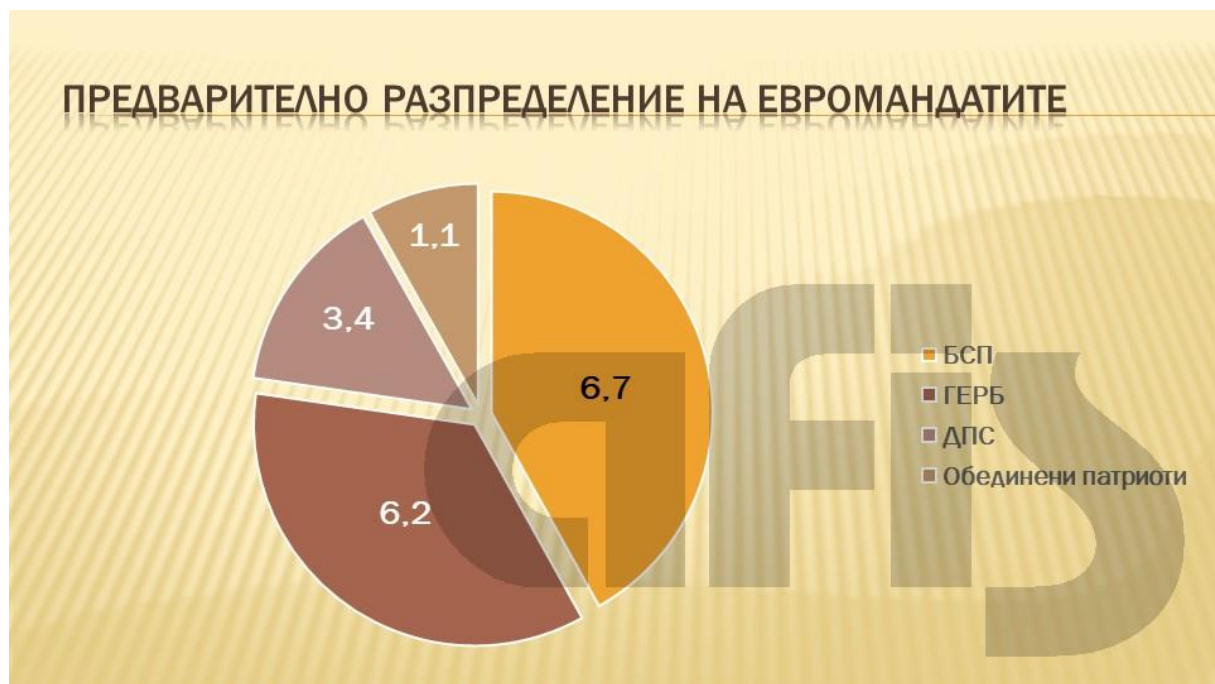

БСП удържа позицията си, подкрепата за ГЕРБ продължава да спада

Със скъсяването на дистанцията на времето до предстоящото събитие – изборите за Европейски парламент – въпросителните за резултата, вместо да намаляват, се увеличават. Преди месец шансовете на коалицията „Обединени патриоти“ за един мандат бяха под въпрос, а сега единият мандат изглежда сигурен с възможност за нещо повече. Тъкмо обратно е положението на извънпарламентарната десница, която преди месец беше определяна като

почти сигурен призъор в следващия европарламент, а сега се е разделила с надеждата дори за един мандат.

Разбира се, по отношение на тези две коалиции трябва да се направят някои уговорки. Обединените патриоти могат да разчитат на успех, само ако коалицията оцелее в сегашния си обединен формат – нещо, което, предвид на скорошните изявления на нейните лидери и разнопосочните им послания, като че ли е поставено на карта. Евентуалното самостоятелно участие на изборите на трите съставляващи партии е обречено на провал. При извънпарламентарните десни ситуацията е съществено различна: механичният сбор на отделните партии надхвърля потенциала на цялото – обединеното дясно.

Има нова ситуация и при трите водещи формации – БСП, ГЕРБ и ДПС, които за момента са единствените сигурни претенденти за места в следващия Европейски парламент. БСП успява да удържи позицията си на лидер, но подкрепата за ГЕРБ преминава под психологическата граница от 20% от всички избиратели. Докато подкрепата за ДПС се запазва на устойчиви нива, битката за първото място вече е под знака на увеличаващото се предимство на БСП.

Има още няколко емпирични факта, които заслужават специален коментар. Това, че делът на потенциалните негласуващи и на онези, които не биха подкрепили никого, намалява е напълно естествено. Все пак ние се приближаваме, а не се отдалечаваме от изборите. Но увеличеният дял на колебаещите се избиратели на пръв поглед буди недоумение. Това обаче е само на пръв поглед, защото данните в дълбочина очертават причините.

През февруари продължава процесът на влошаване на масовите оценки за социално-икономическото положение, но тенденцията вече е в ускорителен режим. 61% от хората смятат, че нещата в България се движат в неправилна посока. През декември миналата година този дял е възлизал на 54 на сто. Заедно с това с 4 пункта намалява делът на хората, които смятат, че живеят по същия начин като всички останали, но с 6 пункта нараства делът на онези, които преценяват, че живеят по-зле. Рязко спада и нивото на оптимизма за бъдещето: на въпроса „Как очаквате да живеете догодина?“ – с 6% по-малко са отговорите „По-добре“ и с 5% повече отговорите „По-зле“.

Всичко това се отразило на и без това ниското доверие във всички институции. За четвърти пореден месец Народното събрание затваря дъното на класацията с емблематично ниското доверие от 14%, изпреварвайки в негативната класация съда и прокуратурата. Спада доверието във всички останали институции, включително и в тези, които запазват позитивния си рейтинг – Националният омбудсман, президентът и Европейският съюз. Тоталната делегитимация на институциите засяга пряко и косвено и отношението към всичко свързано с държавността и обществените елити. Заподозрени, че обслужват мненията и позициите на елита, са пострадали дори медиите, които също вече се нареждат в числото на структурите с отрицателен рейтинг. Страничен остров на запазващо се доверие остава църквата.

66% са избирателите, които под различна форма се обявяват за смяна на правителството (41% – за извънредни избори незабавно, 20% – за смяна на министрите и 5% а – за нов кабинет в рамките на сегашния парламент). Идеята правителството да се запази в сегашния си формат се подкрепя от едва 20 на сто. През септември миналата година този дял е възлизал на 38 на сто.

На фона на всичко това не е изненада, че крайното средство като действие, избрано от опозицията с напускането на парламента, на този етап се ползва със сравнително високо одобрение – 63% – напълно обяснимо предвид на изключително ниското ниво на доверието във върховната институция на властта. Твърде показателно е, че половината от одобряващите това действие дори не са разбрали защо точно БСП е напуснала парламента. Сиреч дистанцирането от дейността на институцията, която не се ползва с одобрението на хората, априори е възприето като нещо положително.

Съвсем логично всичко това се трансформира в масова неприязън към статуквото и търсене на подходящ инструмент за протест, което се материализира в предимството на опозицията по повод на предстоящите евроизбори. По всичко личи, че антипатията към статуквото и хаотичното желание за каквато и да е промяна е на път да превърне тези избори в залог за нещо по-голямо, отколкото те представляват като значение за всекидневието на българските граждани.

Коментарът е въз основа на данни от национално проучване на общественото мнение, осъществено от Агенция АФИС в периода 22-28 февруари 2019 г. Интервюирани пряко „лице в лице“ в техните домове са 1010 лица в 101 гнезда, от които: в София – 18,8%; в областните центрове – 34,7%; в другите градове – 20,8%; в селата – 25,7%. Доверителните интервали на отклоненията от регистрираните данни за дяловете над 5% са $\pm 1,8-2,6\%$. Данните са представителни за мнението на пълнолетните български граждани с избирателни права.